

ΤΟ “ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ” ΤΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ: Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥΣ ΒΑΘΜΟΥΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

του Θεόδωρου Δεβενέ, υπαλλήλου του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης, αποφοίτου της 10^{ης} εκπαιδευτικής σειράς.

.....

«Η Ελλάς ευρίσκεται εις τον ΙΒ΄ ή τον ΙΓ΄ αιώνα. Και άπασαι αι προσπάθειαι της Κυβερνήσεως ή αν επιθυμείτε του νομοθέτου οφείλουν να τείνουν εις το να την οδηγήσουν εις τον παρόντα αιώνα».

Καποδίστριας προς Εϋνάρδο - Ναύπλιο, 9/21 Ιουλίου 1831.

.....

«.....ωστόσο εμείς δεν θεμελιώνουμε την πόλη αποβλέποντας σε αυτό, πώς δηλαδή μία κοινωνική ομάδα θα είναι ιδιαίτερα ευτυχισμένη, αλλά πώς ολόκληρη η πόλη θα ευτυχεί όσο το δυνατόν περισσότερο».

Πλάτων, ‘‘Πολιτεία’ - βιβλίο Δ΄, 419a (μετάφραση: Ν.Μ.Σκουτερόπουλος).

Η καποδιστριακή περίοδος παρουσιάζει εξαιρετικό ερευνητικό ενδιαφέρον, αφού τότε σημειώθηκε η πρώτη σοβαρή προσπάθεια δημιουργίας κράτους δικαίου στον ελληνικό χώρο. Διατυπώθηκαν επίσης και υπηρετήθηκαν στην πράξη, όσο αυτό ήταν δυνατόν, οι βασικές κατευθυντήριες αρχές για την ένταξη των Ελλήνων – μακροπρόθεσμα -στη χορεία των πολιτικά και οικονομικά ανεπτυγμένων εθνών. Η προσπάθεια αυτή, που καταβλήθηκε εκ του μηδενός, αναμετρήθηκε με αντιλήψεις και νοοτροπίες που δεν συμβάδιζαν με την τότε ευρωπαϊκή πραγματικότητα, παρέμεναν όμως πολύ ισχυρές στους κόλπους των ηγετικών στρωμάτων της κοινωνίας. Επιπλέον, έλαβε χώρα εν μέσω πολεμικών επιχειρήσεων (τη διετία 1828-29) και διπλωματικών διεργασιών που απειλούσαν τα ελληνικά δίκαια με οριστικό παραγκωνισμό. Υπενθυμίζεται ότι στο πρωτόκολλο της 6^{ης} Ιουλίου 1827 που είχαν συνυπογράψει Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία και Ρωσία, δεν υπήρχε πρόβλεψη για ανεξάρτητο ελληνικό κράτος.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη χώρα που έρχεται να κυβερνήσει ο Ιωάννης Καποδίστριας τον Ιανουάριο του 1828, έχει συντελεσθεί γενοκτονία. Οι απώλειες του ενεργού πληθυσμού στις περιοχές που απετέλεσαν από το 1830 το νέο κράτος, υπερβαίνουν το 1/3. Από τη σύγκριση του πληθυσμού του 1828 με αυτόν της προεπαναστατικής περιόδου, προκύπτει ότι ο πληθυσμός Πελοποννήσου, Ευβοίας, Τρικάλων, Ναυπάκτου, Μεσολογγίου, Άρτας και Νήσων (μαζί με Κρήτη, Σάμο και Χίο) έχει μειωθεί συνολικά κατά 38% (1.106.500 κάτοικοι, έναντι 1.791.500).

Από τις περιοχές που προαναφέρονται, ο πληθυσμός ειδικότερα της Πελοποννήσου έχει μειωθεί κατά 20%, του Μεσολογγίου κατά 45% και της Ναυπάκτου κατά 28%. Το οικιστικό κεφάλαιο έχει πλήρως καταστραφεί, ενώ πλήθος προσφύγων έχει σωρευθεί στις ελεύθερες περιοχές χωρίς κάποιο μέσο βιοπορισμού.

Οι μακροχρόνιες εχθροπραξίες έχουν παραλύσει την οικονομική ζωή. Οι κατοχικές τουρκοαιγυπτιακές δυνάμεις από τη μία και οι επαναστατικές δυνάμεις από την άλλη με τις αυθαίρετες συμπεριφορές των αρχηγών τους προς τους κατοίκους της υπαίθρου, καθιστούν αβέβαιη την κατάληξη κάθε δραστηριότητας. Τακτικά δημόσια έσοδα δεν υπάρχουν, αφού η διασπάθιση του δημόσιου χρήματος εκ μέρους των προυχόντων είναι συστηματική. Τα έσοδα από τα λιμενικά δικαιώματα έχουν ουσιαστικά μετατραπεί σε ιδιωτικά, ενώ οι δημογεροντίες είναι συχνά εστίες διαφθοράς, τελώντας υπό την προστασία των κατά τόπους ισχυρών. Η ελληνική πειρατεία έχει εξελιχθεί σε μάστιγα της Μεσογείου - μόνο οι Σπέτσες συμμετέχουν με περισσότερα από τριάντα πλοία. Έχουν μάλιστα συσταθεί και μετοχικές εταιρείες, των οποίων μέλη (μεταξύ άλλων) είναι υπουργοί των επαναστατικών κυβερνήσεων και προεστοί των νησιών, ενώ το ίδιο το δικαστήριο των λειών αποτελείται από πειρατές και συνεταίρους τους. Διάτρητο και το σύστημα μισθοδοσίας και προμηθειών του στρατού: οι οπλαρχηγοί παρουσιάζουν καταστάσεις για 35.000 ενόπλους, ενώ αυτοί δεν υπερβαίνουν τις 15.000.

Εκτεταμένη νόθευση των Εθνικών Λογαριασμών εξάλλου έχει καταγράψει η αρμόδια Επιτροπή, με πόρισμά της προς τη Συνέλευση της Τροιζήνας (1827). Ακόμη, από τα 50.000.000 και πλέον γρόσια που συγκεντρώθηκαν από τις πολιορκίες και καταλήψεις των εχθρικών φρουρίων, δεν έχει αποδοθεί σχεδόν τίποτα στο Δημόσιο Ταμείο. Τοπικές κοινωνίες επαίρονται ότι η περιοχή τους ποτέ δεν πλήρωσε φόρους, και ούτε θα επιτρέψουν ποτέ να καθιερωθεί γενική φορολόγηση. Η ατμόσφαιρα γενικευμένης ανομίας επισφραγίζεται από την πρακτική των κυβερνήσεων και των πληρεξουσίων του Έθνους να δίνουν προτεραιότητα στη μισθοδοσία βουλευτών και υπαλλήλων. Επιπρόσθετα, η κακή διαχείριση των δύο δανείων της περιόδου 1824-25 έχει αποκλείσει κάθε δυνατότητα δανεισμού από τα ξένα χρηματιστήρια. Τον Ιανουάριο του 1828 η νέα κυβέρνηση αντιμετωπίζει εξωτερικό χρέος 2.800.000 στερλινών και εσωτερικό που ανέρχεται σε 30.000.000 φράγκα περίπου.

Για την αντιμετώπιση της κατάστασης που παρέλαβε, ο Καποδίστριας εφαρμόζει άμεσα πολιτική αυστηρών οικονομιών, συνδυασμένη με την εκμετάλλευση κάθε εσωτερικού πόρου που μπορεί να εντοπισθεί. Εγκαθιδρύει σύστημα προμηθειών στις ένοπλες δυνάμεις, προβαίνει σε παραδειγματική τιμωρία των καταχραστών και επιβάλλει ισότητα στη φορολογία. Ακόμη, πετυχαίνει αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας με την εξάλειψη της πειρατείας (από τον πρώτο μήνα κιόλας) και την καταπολέμηση της ληστείας. Στην αναθέρμανση αυτή συντείνει και η προοδευτική επιστροφή των κατοίκων στις εστίες τους, που κατορθώνεται μ' ένα συνδυασμό κυβερνητικής πειθούς και οικονομικών κινήτρων. Με την εφαρμογή των πολιτικών αυτών, τα δημόσια έσοδα του πρώτου οικονομικού έτους της διακυβέρνησής του (από Φεβρουάριο 1828 έως και Απρίλιο 1829), είναι αυξημένα κατά 240% σε σχέση με τα κανονικά έσοδα του 1823 (8.539.667 γρόσια έναντι 3.578.200). Στον προϋπολογισμό δε του δεύτερου έτους, εμφανίζονται αυξημένα κατά 81%. Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται αναλυτικά στην Δ' Εθνική Συνέλευση, για πρώτη φορά ενώπιον εθνικών αντιπροσώπων.

Μετά την εδραίωση της "Ελληνικής Πολιτείας", που επιβεβαιώνεται με τα ψηφίσματα της Εθνικής Συνέλευσης, η κυβερνητική δραστηριότητα σταδιακά κλιμακώνεται: Η Διοίκηση ενημερώνει αδιάλειπτα τις δημόσιες υπηρεσίες με εγκυκλίους, παρακολουθεί επισταμένως τα προβλήματα που ανακύπτουν και παρεμβαίνει καίρια για την επίλυσή τους, με υποδείξεις και νεότερες οδηγίες. Από την έρευνα συνάγεται επίσης ότι υπήρχε συνεχής αξιολόγηση του προσωπικού. Η βελτιωτική προσπάθεια αφορά και το σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου, που εμπλουτίζεται με θεσμούς που προκαλούν και σήμερα εντύπωση, όπως ο Γενικός Επιθεωρητής Λιμένων, ο Επιθεωρητής Στρατού και ο Επιθεωρητής Τελωνείων Αργολικού κόλπου. Το σύστημα αυτό αποκτά την κορωνίδα του τον Σεπτέμβριο 1829, με την ίδρυση μίας ιδιαίτερης για τα δεδομένα της εποχής της Αρχής - της πρώτης με σημαντικούς βαθμούς ανεξαρτησίας από την Κεντρική Διοίκηση στα ελληνικά διοικητικά χρονικά. Ονομάσθηκε Λογιστικόν και Ελεγκτικόν Συμβούλιον.

2. ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

α) Η θέσπιση

Η νέα Αρχή δημοσιονομικού ελέγχου θεσμοθετείται με την αριθ.14301 Πράξη της Κυβέρνησης (σύμφωνα με το ΛΔ' Ψήφισμα της Δ' Εθνοσυνέλευσης), που δημοσιεύεται στην Γενική Εφημερίδα της Ελλάδος στις 18 Σεπτεμβρίου^{*1}. Σύμφωνα με την Πράξη αυτή, το Συμβούλιο συγκροτείται από μέλη που διορίζονται από την Κυβέρνηση, ενώ οι λειτουργίες που επιτελεί και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, ορίζονται ως εξής:

¹ : "Γενική Εφημερίς της Ελλάδος του 1829 έτους", εκ της Εθνικής Τυπογραφίας, φύλλο 63 έτους Δ', Δ.Ν.Καραβίας, Αθήνα, ΜCMXCIII, σσ.256-25

- Δεν υπόκειται στην εξουσία Υπουργού (:«είναι ανεξάρτητον από το Υπουργικόν σώμα»). Αναφορά πεπραγμένων δίνει απευθείας στον Αρχηγό του Κράτους και μόνο σ'αυτόν.
- Έχει την αρμοδιότητα αναθεώρησης των δημοσίων οικονομικών από τις 6 Ιανουαρίου 1828 (ημερομηνία έλευσης του Κυβερνήτη στην Ελλάδα) έως το τέλος Σεπτεμβρίου 1829.
- Εξακολουθεί να έχει την ίδια αρμοδιότητα και για τους λογαριασμούς εσόδων και εξόδων του Κράτους από 1^{ης} Οκτωβρίου 1829 και μετά.
- Είναι αρμόδιο να διενεργεί τον τελευταίο έλεγχο των λογαριασμών (:«θέλει επαγρυπνεί τελευταίον»), ώστε να αποφεύγονται καταχρήσεις ή σφετερισμοί χρημάτων.
- Έχει την εξουσία να διενεργεί ή να διατάσσει επιθεωρήσεις και να καλεί τους Υπουργούς για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τους υποβληθέντες λογαριασμούς των Υπουργείων, ή και για άλλα θέματα της αρμοδιότητας του Συμβουλίου. Η Επιτροπή Οικονομίας και το Γενικό Φροντιστήριο υποχρεούνται να παραδώσουν τα αρχεία τους στο Συμβούλιο.
- Ενημερώνει κάθε μήνα τον Γενικό Ταμία του Κράτους με λεπτομερή κατάλογο εισερχομένων και εξερχομένων χρηματικών ποσών.
- Χορηγεί βεβαίωση (: «επίσημο εξοφλητικό») στον κάθε Υπουργό, μετά την θεώρηση των λογαριασμών του Υπουργείου του.
- Προτείνει μέτρα βελτίωσης των δημοσίων οικονομικών.

Με την ανωτέρω Πράξη ορίζεται ότι οι εργασίες του Συμβουλίου θα ξεκινήσουν την 1^η Οκτωβρίου. Δημοσιεύονται επίσης στην Γενική Εφημερίδα οι μηνιαίες απολαβές του Προέδρου και των μελών του. Πρόεδρος ορίζεται ο Γεώργιος Σπανιολάκης (μετέπειτα Γενικός Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου) και μέλη οι Χ. Οικονομίδης και Κ.Τασσίκας. Από έγγραφο μισθοδοσίας του Συμβουλίου προς την Επιτροπή Οικονομίας, γνωρίζουμε ότι τη σύνθεσή του συμπλήρωναν δύο πάρεδροι και δύο μαθητευόμενοι. Μόνο ένας μικρός αριθμός εγγράφων του Συμβουλίου έχει διασωθεί. Πιθανόν αυτό να οφείλεται στην καταστροφή των αρχείων του Ελεγκτικού Συνεδρίου το 1893 μετά από απόφαση της Διοίκησής του ^{*2}, ή, το πιθανότερο, στην μη τήρηση οργανωμένων αρχείων για μεγάλο διάστημα της ύπαρξης του ελληνικού κράτους. **Συγκεκριμένα, σε 207 φακέλους των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.) που καλύπτουν την περίοδο Οκτωβρίου 1829-Σεπτεμβρίου 1831 και περιέχονται στην ψηφιακή συλλογή "Αρχειομνήμων", φυλάσσονται συνολικά 98 έγγραφα του Συμβουλίου.**

² Κατσάπης Κ., «Ένας ανεμοδείκτης της Ιστορίας», παρουσίαση της έκδοσης «100 χρόνια Γενικά Αρχεία του Κράτους», εφημ. "Τα Νέα", 18-6-2017.

Τα 52 από αυτά βρίσκονται στα αρχεία της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης (στο εξής: Γ.Γ.Κ.), και τα 46 στα αρχεία της Επιτροπής Οικονομίας (στο εξής: Ε.Ο.)³. Μαζί με έγγραφα που υπογράφονται από τον Καποδίστρια, τον Πρωθυπουργό και Υπουργό Εσωτερικών Ν.Σπηλιάδη (“Γραμματεία της Επικρατείας”), ή τα μέλη της Επιτροπής Οικονομίας (δηλ. του Υπουργείου Οικονομίας, που διοικούνταν από τριμελή Επιτροπή), συγκροτούν ένα σώμα αξιόπιστων μαρτυριών για την δράση του συλλογικού αυτού οργάνου. Στη συνέχεια παρατίθεται ένα απάνθισμα του ανευρεθέντος υλικού.

β) Το Χρονικό

1829

- **1 Οκτωβρίου:** Ο χρονικός προγραμματισμός τηρείται απόλυτα. Με το αριθ.6 έγγραφό του, το Συμβούλιο απευθύνει αίτημα προς την Επιτροπή Οικονομίας για την χορήγηση των απαραίτητων ποσοτήτων χαρτιού για τις αναφορές και τα σχέδια εγγράφων που θα συντάσσει. Με το αριθ. 9 έγγραφό του της ίδιας ημέρας, ζητεί από τον Ταμία της Ελλάδος (Ι.Δομπόλης) να του αποστείλει αντίτυπα και αντίγραφα των ψηφισμάτων και των διαταγμάτων με τα οποία ρυθμίζεται η λειτουργία του Γενικού Ταμείου (Ε.Ο.,Φακ.064/434 κ’007.jpg αντίστοιχα).

- **21 Δεκεμβρίου:** Τα πρώτα σοβαρά δείγματα γραφής του Συμβουλίου δίνονται με την αριθ. 28 αναφορά του προς Καποδίστρια, σχετικά με τους λογαριασμούς δαπανών των προσωρινών Διοικητών Δυτικής Σπάρτης, Λακεδαίμονος και Πραστού, Κορινθίας, Μονεμβασιάς, Αίγινας, καθώς και του Γραμματέα (Υπουργού) των Εξωτερικών. Στους λογαριασμούς των Διοικητών η έρευνα του Συμβουλίου αναδεικνύει πλήθος λαθών, παρατυπιών ή παραλείψεων, όπως: έλλειψη αποδεικτικών εγγράφων για διενεργηθείσες δαπάνες, υπέρβαση του θεσπισμένου ορίου μισθοδοσίας σε ορισμένες περιπτώσεις, μη εγκεκριμένοι διορισμοί προσωπικού, μη επικυρωμένα παραστατικά δαπανών. Ακόμη επισημαίνει ότι, με εξαίρεση την Δημογεροντία Αίγινας, οι υπόλοιπες δεν αναφέρουν τίποτα για τα δικαστικά δικαιώματα των ειρηνοδικείων που έχουν εισπράξει. *Όσον αφορά τον λογαριασμό του Γραμματέα Εξωτερικών, οι επισημάνσεις αντανakλούν το πνεύμα οικονομίας του Κ.: η δαπάνη για την μεταφορά των αρχείων του Υπουργείου κρίνεται υπερβολική, ενώ τονίζεται ότι η Διοίκηση δεν είναι υποχρεωμένη να πληρώνει τα έξοδα «των πραγμάτων των υπαλλήλων».* Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί να μην εγκριθούν οι δαπάνες αυτές. Όλες οι ανωτέρω παρατηρήσεις, είναι ενδεικτικές για την κατάσταση που κλήθηκε να αντιμετωπίσει ο ελεγκτικός μηχανισμός της εποχής (Γ.Γ.Κ., Φακ.228/251-3.jpg).

³ : Υπάρχουν ακόμη 13 φάκελοι της Γ.Γ.Κ. της ίδιας περιόδου, που δεν έχουν ψηφιοποιηθεί.

- **15 Ιανουαρίου:** Με το αριθ. 919 έγγραφό της, η Γραμματεία της Επικρατείας εκθέτει στον Καποδίστρια αίτημα του Διευθυντή της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας Ύδρας σχετικά με την οικονομική κάλυψή του για δαπάνη που κατέβαλε ο ίδιος, προκειμένου να εξοφληθούν λογαριασμοί του αστυνόμου του νησιού. Το ποσό έχει εκταμιευθεί στο διάστημα 8 Μαΐου - 9 Αυγούστου 1829. Από το έγγραφο συνάγεται ότι το αίτημα έχει απορριφθεί επανειλημμένα από τον Έκτακτο Επίτροπο Ύδρας λόγω της έλλειψης των σχετικών αποδεικτικών, και ακόμη, ότι η Επιτροπή Οικονομίας έχει κρίνει την ανωτέρω υπόθεση ως ανεπίδεκτη επεξεργασίας. Αφού τονίσει ότι είναι σύνηθες φαινόμενο η απουσία αποδεικτικών παλαιών λογαριασμών, η Γραμματεία παραθέτει την άποψη του Συμβουλίου – προφανώς για να παρακαμφθεί ο σκόπελος: Κρίνοντας με συγκατάβαση το αίτημα το Συμβούλιο γνωμοδοτεί θετικά για τον αιτούντα, με το σκεπτικό ότι: *α) το συνολικό χρηματικό ποσό είναι μικρό, και β) προκαλείται δυσανάλογη με το θέμα ζημιά στην κυβέρνηση, όσο το αίτημα αυτό επανέρχεται στο προσκήνιο* (Ε.Ο.,Φακ.087/534.jpg).

- **24 Ιανουαρίου:** Με το αριθ.39 έγγραφό του προς την Επιτροπή Οικονομίας, το Συμβούλιο αναφέρεται στην εξέταση των λογαριασμών του Προσωρινού Διοικητή Ναυπάκτου για την περίοδο Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου 1829. Αναφέρεται ότι, εξετάσθηκε μεν ο λογαριασμός του Οκτωβρίου χωρίς να εντοπισθεί κανένα πρόβλημα, αλλά (ότι) δεν είναι δυνατόν να εξετασθούν τα στοιχεία του Σεπτεμβρίου, επειδή εμπίπτουν στα δημοσιονομικά στοιχεία που έπρεπε να υποβληθούν προς εξέταση το αργότερο έως τα τέλη Σεπτεμβρίου. Ο ανωτέρω χειρισμός εναρμονίζεται – σύμφωνα με το έγγραφο - με τα άρθρα 25 και 29 του ΛΔ΄ Ψηφίσματος (Ε.Ο.,Φακ.088/620.jpg).

- **18 Φεβρουαρίου:** Ένα έγγραφο του Συμβουλίου με ιδιαίτερη σημασία, αφού αφορά τη πολύκροτη υπόθεση των δύο δανείων της ανεξαρτησίας (αριθ.56): Ειδοποιούνται οι διαπραγματευτές των δανείων Ι.Ορλάνδος και Α. Λουριώτης να παραδώσουν στο Συμβούλιο όσα έγγραφα έχουν στην κατοχή τους σχετικά με την υπόθεση. Η διεξαγωγή της προαναγγελλόμενης έρευνας έχει ορισθεί με την αριθ. 580 διαταγή του Κυβερνήτη. Ακολούθως, με το αριθ.59 έγγραφό του (25/2), το Συμβούλιο ενημερώνει τον Κ. ότι έχει ζητήσει από το αρχειοφυλακείο όλα τα σχετικά με τα δύο δάνεια έγγραφα και ακόμη, ότι από τους δύο εμπλεκόμενους έχει απαντήσει μόνο ο Α.Λουριώτης (Γ.Γ.Κ., Φακ.232/487. κ΄ 485.jpg). Οι ημερομηνίες δείχνουν ότι η ενημέρωση είναι άμεση, αφού ο εμπλεκόμενος έχει απαντήσει στις 24/2. Ο ίδιος υπενθυμίζει καταρχήν, ότι οι λογαριασμοί και τα αποδεικτικά των δύο δανείων έχουν διαβιβασθεί προ ετών στις προηγούμενες κυβερνήσεις και μάλιστα έχουν επικυρωθεί από την Εθνική Συνέλευση της Τροιζήνας. *Τα κατάστιχα όμως –συνεχίζει- παραμένουν στο Λονδίνο, εξαιτίας της «δεινής θέσεως» στην οποία περιήλθε όταν έσπευσε να δημοσιοποιήσει τις πράξεις της αρμόδιας για τα δάνεια Επιτροπής.* Επικαλείται

ακόμη την τότε ταραχώδη πολιτική κατάσταση (οπ.π.,Φακ.231B/103.jpg). Από την ροή των γεγονότων που παρατίθεται εδώ, διαφαίνεται η αποφασιστικότητα της Πολιτείας να διαλευκάνει οριστικά την υπόθεση που είχε στερήσει το έθνος από κάθε πρόσβαση στον δανεισμό από τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια.

- **19 Φεβρουαρίου:** Ο Καποδίστριας δίνει εντολή στην Επιτροπή Οικονομίας με το έγγραφο αριθ.707, να αποστείλει προς εξέταση στο Συμβούλιο τους λογαριασμούς της Δημογεροντίας Άργους ώστε να «αποδοθεί το δίκαιον κατά χείρα». Ο έλεγχος αποφασίζεται μετά από διαμαρτυρίες των κατοίκων της πόλης εναντίον των δημογερόντων για την διαχείριση που ασκούν. Ο ομαδικός χαρακτήρας της αντίδρασης που διαφαίνεται εδώ, αλλά και η αυστηρή διατύπωση που χρησιμοποιείται στο έγγραφο επαληθεύουν αρνητικές πλευρές των δημογεροντιών ήδη από τα προεπαναστατικά χρόνια. Την επομένη, με το αριθ.57 έγγραφό του, το Συμβούλιο ζητεί από την Επιτροπή να αποστείλει τους λογαριασμούς της Δημογεροντίας καθώς και όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με τα έσοδα και έξοδα της πόλης (Ε.Ο.,Φακ.095/223 κ'319.jpg.αντίστοιχα). Επανέρχεται δε στις 6 Μαρτίου με το αριθ.68 έγγραφο, ζητώντας από την Επιτροπή πληρέστερη επεξεργασία των στοιχείων και ενημερώνοντάς την, ότι στο έργο της πρόκειται να την συνδράμει ο ίδιος ο Γραμματέας της Δημογεροντίας (Ε.Ο., Φακ.098/463.jpg.)

- **5 Μαρτίου:** Το αριθ.65 έγγραφο του Συμβουλίου προς τον Καποδίστρια σχετικά με τους λογαριασμούς της επιτροπής προσόδων Μεγαρίδας. Τονίζεται ότι είναι εκ των πραγμάτων αμφισβητούμενη η ορθότητα των στοιχείων τους αφού αυτή εξαρτάται αποκλειστικά από την ευθύτητα και εντιμότητα των μελών της επιτροπής, και επισημαίνεται, ότι μόνο η επιτόπια έρευνα του Συμβουλίου θα μπορούσε να διασφαλίσει την αξιοπιστία τέτοιων λογαριασμών. Ακολούθως, υποδεικνύεται η απόρριψη της αμοιβής υπηρετικού προσωπικού που είχε χρησιμοποιηθεί από την επιτροπή, ως μη νόμιμη (Ε.Ο.,Φακ.098/080.jpg).

- **13 Μαρτίου:** Το Συμβούλιο ενημερώνει την Επιτροπή Οικονομίας για τα ευρήματα της έρευνας που διεξήγαγε στους λογαριασμούς της αλυκής Πύργου Ηλείας, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής (έγγραφο αριθ.77). Αφού διαπιστώνεται σημαντική διαφορά μεταξύ της ποσότητας αλατιού που παράχθηκε και αυτής που διακινήθηκε, και μετά από μελέτη των εγγράφων που συνταχθεί σχετικά από τον Έκτακτο Επίτροπο Ηλείας, την τοπική Δημογεροντία και το συνεργείο των εργατών που παρέλαβαν το αλάτι, το Συμβούλιο επιρρίπτει την ευθύνη στον επιστάτη της αλυκής. Υπογραμμίζει επίσης ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή η δικαιολογία για την απουσία του κατά το κρίσιμο διάστημα λόγω ασθένειας, αφού ο ίδιος όφειλε να έχει βρει αντικαταστάτη άξιο της εμπιστοσύνης του Εκτάκτου Επιτρόπου και του ιδίου (Ε.Ο.,Φακ.099/902-903.jpg).

- **15 Μαρτίου:** Μία αναφορά-μαρτυρία για την κατάσταση του δημοσιονομικού ελέγχου στις ένοπλες δυνάμεις μέχρι τα τέλη του 1829 (αριθ.81). Μετά την παύση του Γενικού Φροντιστηρίου και την ίδρυση στη θέση του της ενιαίας Γραμματείας

Στρατιωτικών και Ναυτικών (Νοέμβριος 1829), με κυβερνητική εντολή παραδίδονται για έλεγχο στο Συμβούλιο όλα τα έγγραφα του. Οι επισημάνσεις του ελέγχου: **α)** Έχουν εξαφανισθεί πολλά από τα εισερχόμενα έγγραφα, **β)** Λείπει το βιβλίο της Γενικής Αποθήκης Υλικού, δηλαδή των πολεμοφοδίων, τροφίμων κλπ., **γ)** Τα κατάστιχα των λογαριασμών είναι ατελή, αφού το διάστημα Φεβρουαρίου-Οκτωβρίου 1829 δεν έχουν γίνει καθόλου εγγραφές, **δ)** Ο Ταμίας του Γενικού Φροντιστηρίου, φροντιστές του στρατού Στερεάς και άλλοι υπάλληλοι, δεν έχουν παραδώσει ακόμη λογαριασμούς. Κατόπιν αυτών, το Συμβούλιο δηλώνει ότι αδυνατεί να εκπληρώσει τα ελεγκτικά του χρέη. Επίσης, δεν μπορεί να γνωμοδοτήσει για τις “μερικές απαιτήσεις” που διευθύνονται προς αυτό από κλάδους που υπάγονταν στην πρώην αρμόδια Αρχή (Γ.Γ.Κ., Φακ.234/193-4.jpg).

- **17 Μαρτίου:** Η αριθ.84 αναφορά του Συμβουλίου προς Καποδίστρια, με την οποία καταγράφεται προληπτική παρέμβασή του για την προστασία του δημόσιου χρήματος. Αφορά την πληρωμή μισθών πολιτικού προσωπικού του στρατεύματος Δυτικής Ελλάδας (υπό τον Ρ.Τσώρτζη) για την οποία υπάρχει ήδη κυβερνητική εντολή προς το Γενικό Φροντιστήριο και έχει ορισθεί σχετικά και ο τρόπος της εκταμίευσης: το 1/3 του ποσού να δοθεί άμεσα και τα άλλα 2/3 σε πιο κατάλληλη περίπτωση. Το Συμβούλιο ενημερώνει όμως, ότι στη Ναύπακτο υπάλληλοι ήδη πληρώθηκαν και το δεύτερο τρίτο του οφειλόμενου ποσού, με πρωτοβουλία του Πληρεξούσιου Τοποτηρητή της Κυβέρνησης (Αυγουστίνος Καποδίστριας). *Προς διευκόλυνση δε της Κυβέρνησης και για την αποφυγή οποιουδήποτε νέου λάθους, στο έγγραφο - αναφέρεται ότι - εσωκλείεται κατάλογος των υπαλλήλων που δικαιούνται μισθό, με ξεχωριστά υπολογισμένες τις απαιτήσεις του καθενός* (Γ.Γ.Κ., Φακ.234/416-17.jpg).

- **29 Μαρτίου:** Με το αριθ.104 έγγραφο προς την Επιτροπή Οικονομίας ο Καποδίστριας εγκρίνει, κατόπιν αναφοράς του Συμβουλίου, την καταβολή δεδουλευμένων σε στρατιωτικούς που υπηρέτησαν υπό τις διαταγές του πρώην Αρχιστρατήγου Τσώρτζη. Η διατύπωση επιβεβαιώνει τον χαρακτήρα της Αρχής που αναφέρεται απευθείας στον ανώτατο πολιτειακό παράγοντα: «κατά την προς ημάς, υπ’αριθ.96 αναφορά του Ελεγκτικού και Λογιστικού Συμβουλίου...» (Ε.Ο., Φακ.103/074.jpg).

- **12 Απριλίου:** Με το αριθ.111 έγγραφο του, το Συμβούλιο αναγγέλλει στην Επιτροπή Οικονομίας την άμεση διενέργεια ελέγχου λογαριασμών της Γραμματείας Στρατιωτικών. Το αίτημα έχει υποβληθεί από την Γραμματεία και αφορά μισθούς αξιωματικών μονάδων του Άργους. Ζητείται από την Επιτροπή Οικονομίας να ορίσει τον χρόνο διεξαγωγής του ελέγχου αυτού και ακόμη να ορίσει δικό της εκπρόσωπο στη διαδικασία. Την ίδια ημέρα ενημερώνει ότι, με εντολή της Κυβέρνησης, τα μέλη του Οικονομικής και Τασσικής θα παρευρίσκονται διαδοχικά στις δημοπρασίες των εθνικών προσόδων (Ε.Ο., Φακ.105/966 και 964.jpg αντίστοιχα).

- **19 Απριλίου:** Η αριθ.116 αναφορά του Συμβουλίου προς τον Κυβερνήτη, σχετικά με τους λογαριασμούς της επιτροπής προσόδων Βόνιτσας, Ξηρομέρου και Βάλτου. Αφού επισημαίνει λάθη και κρίσιμες παραλείψεις στοιχείων προτείνει την κατάργηση των κατά τόπους τέτοιων επιτροπών, αφού, «το μέγιστον μέρος των προσόδων δαπανάται εις μακροχρονίους και πολυαρίθμους μισθούς και εις περιττά έξοδα». Καταλήγει δε με υποδείξεις για τους μισθούς που πρέπει να πληρωθούν σε μέλη της Επιτροπής και σε βοηθητικό προσωπικό, καταλήγοντας σε συνολική δαπάνη σαφώς μικρότερη από τις απαιτήσεις των εμπλεκομένων (Ε.Ο.,Φακ.111/152-155.jpg).

- **21 Απριλίου:** Ομοίως, η αριθ.120 αναφορά σχετικά με το αίτημα του οπλαρχηγού Γ.Πεσλή για την μισθοδοσία 110 ατάκτων στρατιωτών που έχει υπό τις διαταγές του. Παραθέτοντας το ιστορικό της υπόθεσης καταρχήν, το Συμβούλιο αναφέρει την ύπαρξη σχετικής αλληλογραφίας μεταξύ Γραμματείας της Κυβέρνησης, Γενικού Φροντιστηρίου και Φροντιστηρίου Δυτικής Ελλάδας, χωρίς να βρίσκεται όμως καταχωρημένη κάπου τελική απάντηση για το θέμα. Εξετάζοντας δε τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του, αποφαίνεται ότι το ανωτέρω στρατιωτικό σώμα δεν δικαιούται μισθό, αφού είναι από αυτά που συγκεντρώνονται και διαλύονται όποτε θέλουν. *Η γνωμοδότηση αυτή συνιστά σημαντική πληροφορία για τη συνέπεια της κυβερνητικής πολιτικής, αφού αποδεικνύει την ύπαρξη συγκεκριμένων προϋποθέσεων στη μισθοδοσία και των μη τακτικών σωμάτων.* Σημειώνεται ότι η συνέχιση της χρηματοδότησής τους έχει αποφασισθεί από τον Κυβερνήτη ήδη από το 1828, με το σκεπτικό ότι μόνον με αυτό τον τρόπο θα αποτρεπόταν ληστρική δράση εκ μέρους τους (Γ.Γ.Κ., Φακ.237^Α/488.jpg).

- **28 Απριλίου:** Με το αριθ. 267 έγγραφό της, η Γραμματεία Στρατιωτικών ζητεί από το Συμβούλιο την συνδρομή του για σοβαρό ζήτημα που έχει εγερθεί σχετικά με την μισθοδοσία των ευζωνικών ταγμάτων Μεγάρων, κατά το διάστημα Μαρτίου-Οκτωβρίου 1829. Όπως τονίζεται στο έγγραφο, ο αρχηγός των ανωτέρω σωμάτων ισχυρίζεται ότι οι μισθοί αυτοί δεν καταβλήθηκαν. Το θέμα ανάγεται στην περίοδο λειτουργίας του Γενικού Φροντιστηρίου (πριν την ίδρυση του Συμβουλίου) και τα σχετικά έγγραφα βρίσκονται ήδη στην κατοχή του Συμβουλίου (Ε.Ο.,Φακ.108/264.jpg).

- **3 Μαΐου:** Έγγραφο του Κυβερνήτη (αριθ.1302) προς την Επιτροπή Οικονομίας, αναφορικά με την εξέταση των λογαριασμών του Εκτάκτου Επιτρόπου Ανατολικής Ελλάδας. Ο ίδιος τονίζει ότι κρίνονται επαρκείς οι εξηγήσεις του Επιτρόπου για το θέμα της υπέρβασης δαπανών που έχει προκύψει, και επιτρέπει να πιστωθεί τελικά ο λογαριασμός του Επιτρόπου με το ανάλογο ποσό. Επίσης, δίνει εντολή στην Επιτροπή να αποστείλει στο Συμβούλιο και το δικό του έγγραφο μαζί με την αιτιολογική αναφορά δαπανών του ανωτέρω αξιωματούχου (Ε.Ο.,Φακ.111/492.jpg).

- **3 Μαΐου:** Ο Κυβερνήτης αποστέλλει την προαναφερόμενη έκθεση του Συμβουλίου για την επιτροπή προσόδων Βόνιτσας κλπ. στην Επιτροπή Οικονομίας, με το αριθ.1300 έγγραφο. Εγκρίνει την εισήγηση του Συμβουλίου για

χορήγηση μισθού μόνο οκτώ μηνών στα μέλη της επιτροπής προσόδων και αυστηρά υπό τον όρο ότι θα παρουσιάσουν τις σχετικές αποδείξεις. Αλλιώς-τονίζει- να μην αμειφθούν καθόλου. Ακόμη, ότι δεν θα πρέπει να λάβουν μισθό όσοι εκ των υπαλλήλων δεν συμπεριλαμβάνονται στους σχετικούς καταλόγους της Επιτροπής Οικονομίας (Ε.Ο.,Φακ.111/150.jpg).

- **8 Μαΐου:** Έγγραφο του Συμβουλίου (αριθ.144) προς την Γραμματεία των Στρατιωτικών, αναφορικά με οικονομικές απαιτήσεις του στρατηγού Γιατράκου από το Δημόσιο κατόπιν δαπανών που κατέβαλε ο ίδιος για έργα στο φρούριο Μυστρά. Όπως προκύπτει από την εξέταση των σχετικών λογαριασμών του πρώην Εκτάκτου Επιτρόπου της περιοχής Μάνης: **α)** Ο Επίτροπος δεν αναφέρει την ύπαρξη χρέους προς τον στρατηγό (500 γρόσια) παρά το γεγονός ότι έχει καταχωρηθεί πληρωμή πολλαπλάσιου ποσού προς αυτόν (3500 γρόσια), και **β)** Το ανωτέρω καταβληθέν ποσό έχει συμπεριληφθεί στο σύνολο των εξόδων χωρίς να υπάρχει γι'αυτό σχετική εντολή της Κυβέρνησης. Για την οριστική επίλυση του ζητήματος το Συμβούλιο ζητεί τον αριθμό της εντολής, και ακόμη, εφιστά την προσοχή της Γραμματείας Στρατιωτικών σε νέα έγγραφα που ήδη έχει αποστείλει ο πρώην Επίτροπος Μάνης (Ε.Ο.,Φακ.111/698.jpg).

- **13 Μαΐου:** Η αριθ. 147 αναφορά του Συμβουλίου προς Καποδίστρια, αναφορικά με τον έλεγχο των λογαριασμών του Νοσοκομείου Ναυπλίου. Αντικείμενο του ελέγχου ήταν οι δαπάνες που έγιναν με πρωτοβουλία του χειρουργού του Νοσοκομείου για την βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στο κτήριο. Το Συμβούλιο εγκρίνει την κάλυψη των δαπανών με μία έξυπνη συλλογιστική: με δεδομένη την έλλειψη αποδεικτικών εγγράφων, υπολόγισε την δαπάνη ανά νοσηλεύμενο. Συνυπολογίζοντας τα έξοδα «της τροφής, της περιποίησης, ιατρικών και μισθού των δουλευτών» κρίνει το τελικό αποτέλεσμα ως ιδιαίτερα οικονομικό (30 λεπτά του φοίνικα ανά άτομο). Επιπροσθέτως, αναφέρεται ότι το Συμβούλιο φρόντισε και έλαβε ακριβείς – και ιδιαίτερα εγκωμιαστικές-πληροφορίες για την ποιότητα των εργασιών που εκτελέστηκαν, από τον Διοικητή του Νοσοκομείου και από εκπρόσωπο επιτροπής που είχε συσταθεί για το θέμα των δαπανών. Προτείνεται ακόμη η σύσταση τριμελούς επιτροπής επιστασίας του Νοσοκομείου, που θα συγκροτηθεί από προβεβλημένα μέλη της τοπικής κοινωνίας με υπόδειξη του Διοικητή Ναυπλίου και της Δημογεροντίας. Ως δυνητικό καθήκον της επιτροπής προτείνεται και η εκπόνηση Οργανισμού του Νοσοκομείου (Γ.Γ.Κ.,Φακ.239/541-542.jpg).

-**14 Μαΐου:** Αναφορά του Συμβουλίου αριθ.149 προς Καποδίστρια, σχετικά με τον έλεγχο των λογαριασμών της επιτροπής για τις προσόδους Σαλώνων, Λοιδωρικού και Μαλανδρινού. Η αναφορά αυτή είναι χαρακτηριστική της ανοιχτής σκέψης και της ευρύτητας των κριτηρίων του Συμβουλίου: **α)** Εκφράζοντας διαφορετική άποψη από την Επιτροπή Οικονομίας, το Συμβούλιο θεωρεί ότι τα έξοδα της επιτροπής προσόδων για τα οποία δεν προσκομίσθηκαν αποδεικτικά είναι λίγα – για τόσο μικρά ποσά δεν δίνονται αποδεικτικά, σημειώνει. Προσθέτει επίσης ότι τα έξοδα της επιτροπής κρίνονται λίγα και στην περίπτωση που συγκριθούν με αυτά άλλων επιτροπών προσόδων, **β)** Εγκρίνει επίσης την χρησιμοποίηση ενός υπηρέτη στη διάρκεια των εργασιών, αν και δεν υπήρχε η σχετική άδεια της Επιτροπής Οικονομίας γι'αυτό.

Η χρησιμοποίησή του κρίνεται δίκαιη, επειδή η επιτροπή δεν είχε ούτε γραμματέα, ούτε κάποιον άλλο υπάλληλο στη διάθεσή της, **γ)** *Εγκρίνει τέλος την χορήγηση υψηλότερου μηνιαίου μισθού στα μέλη αυτής ειδικά της επιτροπής προσόδων λόγω της παραγωγικότητάς της (450 γρόσια έναντι 400), υπενθυμίζοντας σχετικά το αριθ.11855 διάταγμα της Κυβέρνησης, που συνδέει το ύψος του μισθού με το ποσό που αποδίδει στην Κυβέρνηση η κάθε επιτροπή.* Την επομένη ο Κυβερνήτης ενημερώνει την Επιτροπή Οικονομίας με το αριθ.1425 έγγραφο, ότι εγκρίνονται απόλυτα οι παρατηρήσεις του Συμβουλίου για τους ανωτέρω λογαριασμούς και προβαίνει στις σχετικές εντολές (Ε.Ο.,Φακ.114/373-374, κ' 114/371.jpg αντίστοιχα)

- **16 Μαΐου:** Το κύρος του Συμβουλίου επιβεβαιώνεται με ευθεία παρέμβασή του στον τρόπο δουλειάς της Κεντρικής Διοίκησης. Με το αριθ.151 έγγραφό του συγκεκριμένα ενημερώνει τον Κυβερνήτη, ότι, παραδόθηκαν μεν στο Αρχαιοφυλακείο αρχεία της Επιτροπής Οικονομίας, η αταξία όμως που τα χαρακτηρίζει και η έλλειψη παραστατικών δεν επιτρέπουν σοβαρή επεξεργασία των λογαριασμών εκ μέρους του (Φακ.Ε.Ο.114/608.jpg). Στις σοβαρές αιτιάσεις του Συμβουλίου επιχειρεί να απαντήσει στις 21 Μαΐου η Επιτροπή με το αριθ.3256 έγγραφό της. Αφού παραθέτει σε αυτό ένα χρονικό των ενεργειών της κατά το εξεταζόμενο διάστημα του 1829 και παρά την προσπάθειά της να υποτιμήσει τη σημασία των επισημάνσεων («...διότι δεν ευρίσκει, λέγει, εις αυτά τον ανήκοντα Ισολογισμόν..») καταλήγει με την ομολογία ότι πράγματι δεν έχει συνταχθεί γενικός ισολογισμός – προτίθεται όμως να τον συντάξει άμεσα. *Ο επίλογος γράφεται από τον Πρωθυπουργό Σπηλιάδη, που την επομένη (22/5) διαβιβάζει στο Συμβούλιο τον γενικό ισολογισμό που τελικά συνέταξε αυθημερόν η Επιτροπή Οικονομίας (Γ.Γ.Κ., Φακ.240/504-506 κ' 240/638.jpg. αντίστοιχα).*

- **17 Μαΐου:** Η αριθ.152 αναφορά του Συμβουλίου προς τον Κυβερνήτη, σχετικά με τους λογαριασμούς της επιτροπής προσόδων Λειβαδιάς, Ταλαντίου και Μενδενίτσας. Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί: **α)** Να απορριφθεί ο προτεινόμενος από την επιτροπή προσόδων μισθός ενός υπηρέτη, με το σκεπτικό, αφενός ότι δεν είχε εγκριθεί η πρόσληψή του από την Οικονομική Υπηρεσία και αφετέρου, ότι την δική του εργασία θα μπορούσαν να παράσχουν οι τρεις ιπποκόμοι που είχαν προσληφθεί, **β)** Να μην εγκριθούν οι προτεινόμενοι μισθοί των γραμματέων της επιτροπής, αφού δεν δικαιολογείται η υπέρβαση (κατά 223 γρόσια συνολικά) του ύψους των μισθών που είχαν ήδη εγκριθεί, **γ)** Να μην εγκριθεί η καταβολή μισθών 11 μηνών και 13 ημερών που ζητούν τα μέλη της επιτροπής προσόδων, αφού δεν μπορεί να αιτιολογηθεί επαρκώς ότι όλο αυτό το διάστημα τους ήταν απαραίτητο για την διεκπεραίωση των εργασιών τους. Αναπτύσσοντας σκεπτικό βασισμένο στα διαθέσιμα στοιχεία ολοκλήρωσης των εργασιών κατά τους προηγούμενους μήνες, το Συμβούλιο εισηγείται την καταβολή μισθών μόνο 9 μηνών στα μέλη της επιτροπής, και **δ)** Να χορηγηθεί μισθός στους τρεις υπηρέτες των επιστατών, ανάλογος με τα δικαιολογητικά που βρέθηκαν στους λογαριασμούς. *Συγκεκριμένα, κάνοντας πιο προσεκτική καταμέτρηση των σχετικών ποσών απ'ότι η Επιτροπή Οικονομίας, υπολογίζει το συνολικό ποσό των μισθών τους μεγαλύτερο κατά 100 γρόσια συνολικά (Ε.Ο.,Φακ.115/109-111.jpg).*

- **21 Ιουνίου:** Το έγγραφο αριθ.189 του Συμβουλίου, σχετικά με τους λογαριασμούς της επιτροπής για τις εθνικές προσόδους Καρπενησίου και Κραβάρων για το έτος 1829. Ο έλεγχος έχει ζητηθεί από την Επιτροπή Οικονομίας. Μεταξύ των παρατηρήσεων του Συμβουλίου, είναι και: **α)** Υπάρχει λάθος στον υπολογισμό της δεκάτης σε ποσότητες μεταξιού, **β)** Ενώ ένας από τους επιστάτες τιμωρήθηκε (για σφετερισμό ή για ποινή, όπως αναφέρεται) με πρόστιμο 2.000 γροσίων περίπου, δεν φαίνεται στους λογαριασμούς η ομολογία που έχει εκδοθεί σχετικά, και **γ)** Δεν βρίσκονται αποδεικτικά για τα έξοδα δύο εκ των μελών της επιτροπής προσόδων. Υποδεικνύεται στην Επιτροπή Οικονομίας να ζητήσει τα έγγραφα αυτά, ή, εναλλακτικά, να ζητήσει λεπτομερέστερη ενημέρωση για τα έξοδα (Ε.Ο., Φακ.123/201-202).

- **5 Ιουλίου:** Το αριθ.1876 έγγραφο του Κυβερνήτη προς την Επιτροπή Οικονομίας, αναφορικά με τον χειρισμό γραμματίων που είχαν εκδοθεί στο όνομα αξιωματικών του στρατού και έχουν περιπέσει σε αχρηστία. Η Επιτροπή καλείται να έλθει σε συνεννόηση με την Γραμματεία Στρατιωτικών και Ναυτικών και το Λογιστικό και Ελεγκτικό Συμβούλιο, *ώστε*, αφού πρώτα καταχωρισθούν τα στοιχεία για τα ήδη διαμοιρασθέντα γραμμάτια, τα υπόλοιπα να καούν με την παρουσία εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων Αρχών (:«τα υπόλοιπα θέλετε καύση όλοι ομού»). Δίνεται ακόμη εντολή για πίστωση του κάθε λογαριασμού με συγκεκριμένη ποσότητα φοινίκων (Ε.Ο.Φακ.126/732.jpg). Για καύση γραμματίων πληροφορεί και έγγραφο της Επιτροπής Οικονομίας, της 31/5 (αριθ.3506). Αναφέρεται ότι παρέστησαν – εκτός των μελών της Επιτροπής- ο Γραμματέας των Ναυτικών και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου (Γ.Γ.Κ., Φακ.241/881.jpg).

- **8 Ιουλίου:** Με το αριθ.197 έγγραφο προς την Επιτροπή Οικονομίας, το Συμβούλιο ενημερώνει για το θέμα των λογαριασμών του πρώην Εκτάκτου Επιτρόπου Αργολίδας (πρώτα) και Βορείων Κυκλάδων, Νικόλαο Καλλέργη. Ο έλεγχος διενεργείται κατόπιν αίτησης του ίδιου του Καλλέργη, πριν αναλάβει τη νέα του διοικητική θέση. Το Συμβούλιο διαμηνύει στην Επιτροπή ότι ο έλεγχος δεν είναι δυνατόν να γίνει λόγω μη αποστολής ακόμη των σχετικών στοιχείων. *Για να μην υπάρξει όμως καθυστέρηση στην ανάληψη των νέων καθηκόντων του αιτούντος, το Συμβούλιο προτείνει στην Επιτροπή να αποστείλει καταρχήν βεβαίωση-μαζί με τα στοιχεία-ότι οι λογαριασμοί δεν παρουσιάζουν λάθη και κατόπιν θα ακολουθήσει η ενδελεχής εξέτασή τους (Ε.Ο., Φακ. 127/293.jpg).*

- **24 Ιουλίου:** Η αριθ.212 αναφορά του Συμβουλίου προς τον Κυβερνήτη για τη διαφορά που προέκυψε μεταξύ της Γραμματείας Ναυτικών και του γαλλικού εμπορικού οίκου "Βαρρύ-Δερβιώ". Η υπόθεση αυτή έλαβε χώρα την περίοδο Αυγούστου-Νοεμβρίου 1829 με εκατέρωθεν αποστολές εγγράφων για το θέμα. Από την αναφορά του Συμβουλίου προκύπτουν τα εξής: 1) Η Γραμματεία Ναυτικών συνήψε συμφωνία με τον γαλλικό οίκο για την πώληση ποσότητας ορειχάλκου στη Γαλλία και για τον εφοδιασμό του ελληνικού Δημοσίου με μόλυβδο, πυρίτιδα, χαλκό, χαρτί για φυσίκια και άλλα είδη, 2) Αφού πραγματοποιήθηκαν οι σχετικές εμπορικές πράξεις, η Γραμματεία Ναυτικών ανακοίνωσε τη διαφωνία της για διάφορες πτυχές τους απαιτώντας επιστροφή χρημάτων. Τα επίμαχα ζητήματα ήταν: **α)** το ύψος της προμήθειας για την πώληση των μεγάλων κομματιών ορειχάλκου και για την αγορά των ειδών που

είχε ζητήσει το ελληνικό Δημόσιο, καθώς και αυτής που υπολογίσθηκε πάνω στις προβλέψεις του συμβεβλημένου οίκου, **β)** το ύψος και η αιτιολόγηση των διαφόρων εξόδων που απαιτήθηκαν, όπως για την επιδιόρθωση της κορβέτας που είχε σταλεί, **γ)** η διενέργεια της πώλησης του ορειχάλκου με δημοπρασία (αντί να γίνει απευθείας), και **δ)** η ποιότητα του χαρτιού για φυσίκια. *Εξετάζοντας αναλυτικά τα σημεία ένα προς ένα σε μακροσκελές έγγραφό του, το Συμβούλιο κρίνει αβάσιμες τις απαιτήσεις του ελληνικού Δημοσίου. Μοναδική εξαίρεση θεωρεί το θέμα του χαρτιού για φυσίκια, για το οποίο προτείνει αιρετοκρισία. Προσθέτει όμως, ότι η Γραμματεία των Ναυτικών θα πρέπει να αποδείξει ότι το χαρτί αυτό ήταν πράγματι ακατάλληλης ποιότητας και ότι δεν υπήρξε αλλοίωσή του στη διάρκεια του ταξιδιού (Ε.Ο., Φακ.136/911-915.jpg). Μετά την γνωμοδότηση του Συμβουλίου, ο Υπουργός των Ναυτικών Βιάρος Καποδίστριας καταθέτει μεν τη δυσαρέσκειά του με το αριθ.613 έγγραφό του προς την Κυβέρνηση (15/8), αποδέχεται όμως ότι δεν έχει άλλα περιθώρια υπεράσπισης των απόψεών του. Για την ειδικότερη υπόθεση που παραπέμπεται σε αιρετοκρισία, προτείνει ως ένα εκ των κριτών τον γερουσιαστή Αντωνόπουλο και για Επίτροπο του Δημοσίου, τον Δημόσιο Συνήγορο Ράλλη (Γ.Γ.Κ., Φακ.249/093-95.jpg).*

- **20 Αυγούστου:** Το αριθ.227 έγγραφο του Συμβουλίου προς την Επιτροπή Οικονομίας, με το οποίο εντοπίζεται σημαντική διαφορά μεταξύ του ποσού με το οποίο η Επιτροπή είχε χρεώσει την πρώην ενιαία Γραμματεία Στρατιωτικών και Ναυτικών και του ποσού που η ίδια η Γραμματεία είχε πιστώσει στον λογαριασμό της, από την σύσταση μέχρι την παύση της (σ.σ.: δηλ. έως 30-4-1830). Κρίνεται απαραίτητη η αποστολή πληρέστερων στοιχείων εκ μέρους της Επιτροπής, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επεξεργασία των στοιχείων (Ε.Ο., Φακ.137/432.jpg).

1831

- **9 Ιανουαρίου:** Το αριθ.8167 έγγραφο της Επιτροπής Οικονομίας προς Κ., αναφορικά με την γνωμοδότηση του Συμβουλίου για λογαριασμούς της επιτροπής προσόδων Ζυγού, Βλυχού και Βενέτικου. Από το έγγραφο προκύπτουν τα εξής: **α)** Ο Έκτακτος Επίτροπος Δυτικής Ελλάδας έχει υποβάλει έκθεση για την δραστηριότητα της ανωτέρω επιτροπής, κατηγορώντας την για κατάχρηση δημοσίου χρήματος, **β)** Το Λογιστικό και Ελεγκτικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί υπέρ της επιτροπής και μάλιστα με απόλυτο τρόπο: «...αναιρούν άρθρον προς άρθρον τας παρατηρήσεις του Εκτάκτου Επιτρόπου». Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου είναι χαρακτηριστική του ρόλου του για την εμπέδωση κλίματος δικαιοσύνης στον δημοσιονομικό έλεγχο (Γ.Γ.Κ., Φακ.259/288-89.jpg).

- **12 Ιανουαρίου:** Το αριθ.283 έγγραφο του Συμβουλίου προς την Επιτροπή Οικονομίας με συμπεράσματα από την εξέταση υποθέσεων του Τμήματος Αρκαδίας. Οι υποθέσεις αυτές είναι οι κάτωθι: **α)** Λανθασμένες χρεώσεις και πιστώσεις ποσών στους λογαριασμούς των Εκτάκτων Επιτρόπων Αρκαδίας και Αργολίδας. Εντοπίζεται η πηγή των λαθών (ο ταμίας του Γενικού Φροντιστηρίου) και υποδεικνύονται οι κατάλληλοι χειρισμοί για την διόρθωσή τους. Προκειμένου να εξαχθούν τα συμπεράσματα για την ανωτέρω υπόθεση, εξετάζονται και

έγγραφο του Ιουλίου 1829, δηλ. πριν την ίδρυση του Συμβουλίου, **β)** Η μισθοδοσία των αστυνόμων Καρύταινας και Φαναρίου Αρκαδίας ως τα τέλη 1828, ως προς τη νομιμότητά της. Παρά το γεγονός ότι δεν ανευρίσκεται έγγραφο της Διοίκησης που να επικυρώνει την πρόσληψή τους, το Συμβούλιο αποφαίνεται θετικά, χρησιμοποιώντας ως τεκμήριο φύλλο της Γενικής Εφημερίδας στο οποίο αναγράφονται τα ονόματα των δύο ανωτέρω ως υπηρετούντων στο Σώμα, **γ)** Η νομιμότητα της μισθοδοσίας αστυνόμου της Τρίπολης. Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί θετικά, συνεξετάζοντας πληροφορίες από τρία έγγραφα: κυβερνητικό διάταγμα, έγγραφο του Εκτάκτου Επιτρόπου Αρκαδίας και έγγραφο της Επιτροπής Οικονομίας, και **δ)** Η μισθοδοσία δύο επιστατών αποθηκών, για την οποία επίσης τεκμηριώνεται θετική γνωμοδότηση (Ε.Ο.,Φακ.177/899-902.jpg).

- **16 Ιανουαρίου:** Με το αριθ.2948 έγγραφό του προς Επιτροπή Οικονομίας ο Καποδίστριας εγκρίνει την παρουσία εκπροσώπων της Γερουσίας και του Λογιστικού και Ελεγκτικού Συμβουλίου στη δημοπρασία των ετήσιων εθνικών προσόδων που θα διεξαχθεί στο Ναύπλιο. Η σχετική πρόταση έχει κατατεθεί από την ανωτέρω Επιτροπή (Ε.Ο., Φακ.171/042.jpg).

- **18 Ιανουαρίου:** Ο Καποδίστριας δίνει εντολή στην Επιτροπή Οικονομίας (με το αριθ.2997 έγγραφο) να αποστείλει τους λογαριασμούς της επιτροπής προσόδων Ζυγού, Βλυχού κλπ. στον Διοικητή Ναυπάκτου, προκειμένου να αποδειχθεί αν πράγματι έλαβαν χώρα τα όσα καταμαρτυρούνται στα μέλη της για κατάχρηση δημόσιου χρήματος. Η εξέταση της υπόθεσης ορίζεται να γίνει σύμφωνα με σχετικές οδηγίες της Γραμματείας Δικαιοσύνης. Όπως αναφέρεται, η διεξαγωγή της έρευνας διατάσσεται επειδή οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση δεν κατάφεραν να αποδείξουν την αθωότητά τους κατά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από τον Έκτακτο Επίτροπο Δυτικής Ελλάδας και το Συμβούλιο (Ε.Ο.,Φακ.172/115.jpg).

- **28 Ιανουαρίου:** Το Συμβούλιο εξετάζει υπόθεση πολίτη από την Ύδρα (Γ. Γκιώνης) που έχει εγείρει απαίτηση κατά του Δημοσίου ύψους 26.205 δίστηλων, από εποχή προγενέστερων κυβερνήσεων. Σύμφωνα με το αριθ.3077 έγγραφο του Κυβερνήτη προς την Επιτροπή Οικονομίας, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου γνωμοδοτεί ότι το ποσό που πράγματι χρωστά το Δημόσιο στον πολίτη είναι σημαντικό μικρότερο (10.803 δίστηλα). Από την εξέταση της υπόθεσης έχουν ζητήσει την εξαίρεσή τους τα άλλα δύο μέλη της Αρχής, επειδή έχουν συμμετάσχει στο παρελθόν σε Επιτροπή διερεύνησης της ίδιας υπόθεσης (εν μέσω άλλων). *Μετά την θετική για το Δημόσιο γνωμάτευση, ο Καποδίστριας δίνει εντολή να χορηγείται στον ενδιαφερόμενο μηνιαία ενίσχυση 50 δίστηλων για τις σπουδές του αδελφού του στην Ευρώπη.* Στην προκείμενη περίπτωση η Κυβέρνηση αντισταθμίζει τη ζημιά που έχει προκληθεί από τις φημισμένες για την (τουλάχιστον) ανευθυνότητά τους στα δημοσιονομικά, επαναστατικές κυβερνήσεις (Ε.Ο., Φακ.175/540-1.jpg).

- **31 Ιανουαρίου:** Με το αριθ.296 έγγραφό του, το Συμβούλιο ενημερώνει την Επιτροπή Οικονομίας ότι ολοκληρώθηκε ο έλεγχος των δαπανών για την ανέγερση του Κεντρικού Σχολείου Αίγινας και του Εθνικού Τυπογραφείου, και ότι

όλα έχουν καλώς. Οι λογαριασμοί είχαν σταλεί από την Γραμματεία Εκκλησιαστικών και Δημοσίας Εκπαιδύσεως (Ε.Ο.,Φακ.176/511.jpg).

- **3 Φεβρουαρίου:** Ο Καποδίστριας απαντά στο αριθ.8720 έγγραφο της Επιτροπής Οικονομίας αναφορικά με λογαριασμούς του Εκτάκτου Επιτρόπου Αρκαδίας. *Εγκρίνοντας απολύτως την αναφορά που του έχει ήδη υποβάλει το Συμβούλιο δίνει εντολή να καλυφθούν μόνον τα κονδύλια που έχουν θεωρηθεί από το Συμβούλιο νόμιμα, ενώ τα υπόλοιπα να καταχωρηθούν εις βάρος του Επιτρόπου αφού δεν υπάρχουν τα σχετικά αποδεικτικά (Ε.Ο.,Φακ.177/403.jpg).*

- **5 Φεβρουαρίου:** Ένα πολύ ιδιαίτερο έγγραφο (αριθ.367): Το Συμβούλιο επισημαίνει στην Επιτροπή Οικονομίας ότι μέλος του (Χ.Οικονομίδης) παρεμποδίσθηκε κατά την άσκηση των καθηκόντων του από μέλος της Επιτροπής, κατά τη διάρκεια της δημοπρασίας των εθνικών προσόδων και της εκποίησης των φθαρτών κτημάτων. Το περιστατικό συνέβη όταν το ανωτέρω μέλος του Συμβουλίου ζήτησε κατάλογο των δημοπρατηθέντων στις 4 κ' 5 Φεβρουαρίου. Το Συμβούλιο δηλώνει άγνοια των λόγων που προκάλεσαν την συμπεριφορά αυτή και ζητεί από την Επιτροπή να αποστείλει τα στοιχεία για το επίμαχο διάστημα, υπενθυμίζοντας ότι η συμμετοχή του εκπροσώπου του στη δημοπρασία ορίσθηκε με κυβερνητική εντολή. *Από το έγγραφο δεν προκύπτει ενημέρωση του Κυβερνήτη για το γεγονός (Ε.Ο.,Φακ.177/195.jpg).*

- **8 Φεβρουαρίου:** Το αριθ.4661 έγγραφο της Γραμματείας της Επικρατείας προς την Επιτροπή Οικονομίας, με το οποίο δίνεται εντολή να αποσταλούν οι λογαριασμοί του Εκτάκτου Επιτρόπου Αχαΐας στο Συμβούλιο και να υπάρξει κατόπιν σχετική αναφορά με τα πορίσματα της έρευνας (Ε.Ο.,Φακ.179/114.jpg).

- **13 Μαρτίου:** Σε εφαρμογή του ΚΔ΄ Ψηφίσματος, με το αριθ. 3382 έγγραφο του Καποδίστρια προς την Επιτροπή Οικονομίας ορίζονται μέτρα μετεγκατάστασης, στέγασης και οικονομικής στήριξης των προσφύγων από την Κρήτη. Επιβάλλεται έκτακτη εισφορά 40 λεπτών στους κατοίκους της επικράτειας για την υλοποίηση των μέτρων αυτών, ενώ το έργο της συλλογής των χρημάτων ανατίθεται σε Επιτροπή, αποτελούμενη από 2 Γερουσιαστές και τον Υπουργό Ναυτικών. *Όσον αφορά ειδικότερα στον τρόπο διάθεσης του ανωτέρω ποσού, ορίζεται ότι η Επιτροπή θα παραδώσει τον απολογισμό των πεπραγμένων της στο Λογιστικό και Ελεγκτικό Συμβούλιο (Ε.Ο., Φακ.220/575.jpg).*

- **15 Ιουνίου:** Το Συμβούλιο (έγγραφο αριθ.343) αναφέρει προς την Επιτροπή Οικονομίας ότι βρέθηκε σημαντική απόκλιση μεταξύ των στοιχείων της Επιτροπής και αυτών της Γραμματείας Ναυτικών, σχετικά με το συνολικό ποσό που χορηγήθηκε στη Γραμματεία το διάστημα Ιανουαρίου-Απριλίου. Ακολούθως δίνει εντολή στην Επιτροπή να εντοπίσει τις αιτίες της απόκλισης αυτής (75.000 φοίνικες περίπου-στο έγγραφο είναι υπολογισμένη με ακρίβεια) και να στείλει ακολούθως τα στοιχεία εκ νέου, προκειμένου να συνταχθεί ο ισολογισμός του Υπουργείου Ναυτικών (Ε.Ο.,Φακ.206/181.jpg).

- **16 Ιουνίου:** Υποβάλλει ξαφνικά την παραίτησή του ο πρόεδρος του Συμβουλίου Γεώργιος Σπανιολάκης, επικαλούμενος οικογενειακούς λόγους. Την επομένη ενημερώνεται ότι γίνεται δεκτή από τον Κυβερνήτη η παραίτησή του, αλλά με

δυσaréσκεια (η επιστολή υπογράφεται από τον Σπηλιάδη). Η παραίτηση ενός άξιου συνεργάτη της Κυβέρνησης την συγκεκριμένη στιγμή αποτελεί σοβαρό πλήγμα γι' αυτήν, αφού έχουν εκδηλωθεί από τις αρχές της χρονιάς στασιαστικές κινήσεις της αντιπολίτευσης και αποσκιρτήσεις στελεχών του κρατικού μηχανισμού (Γ.Γ.Κ., Φακ.269/042.jpg).

- **30 Ιουνίου:** Δημοσιεύεται ο "Όργανισμός των Χαρτονομισμάτων" με υπογραφή Καποδίστρια, όπου κομβικός προβλέπεται ο ρόλος του Συμβουλίου (έγγραφο αριθ.3944). *Σύμφωνα με τον Οργανισμό, τα χαρτονομίσματα που θα εκδίδονται κάθε φορά θα αποστέλλονται στο Συμβούλιο δεμένα σε ειδικά βιβλία.* Εξαιρείται ποσότητα ίση με το 1/30 του συνόλου, που θα αποστέλλεται στην Επιτροπή Οικονομίας (με τελικό αποδέκτη το Γενικό Ταμείο, για τις τρέχουσες ανάγκες). *Το Συμβούλιο και η Επιτροπή Οικονομίας ορίζονται ως οι Αρχές με αποκλειστικό δικαίωμα πρόσβασης στην ποσότητα του νέου χρήματος, αφού μόνο αυτές θα έχουν κλειδί του κιβωτίου όπου θα φυλάσσονται τα χαρτονομίσματα* (Ε.Ο.,Φακ.208/338.jpg).

- **29 Ιουλίου:** Το Συμβούλιο ενημερώνει τον Καποδίστρια για τον ισολογισμό της Επιτροπής Αποκατάστασης των Κρητών προσφύγων. Στον ισολογισμό συμπεριλαμβάνονται οι συνεισφορές, το δάνειο 15.000 φοινίκων που χορήγησε η Κυβέρνηση στην Επιτροπή και τα παραστατικά για την διανομή των χρημάτων στους διεσπαρμένους στην Επικράτεια Κρήτες. Μετά την παραβολή των λογαριασμών με τα στοιχεία των συνεισφορών και της διανομής των χρημάτων που διενήργησε, το Συμβούλιο βεβαιώνει ότι όλα έχουν καλώς (Γ.Γ.Κ, Φακ.271/773-4.jpg).

- **30 Ιουλίου:** Το Συμβούλιο εξετάζει υπόθεση για ένα θεσμό-πρότυπο της Καποδιστριακής Πολιτείας. Με το αριθ.369 έγγραφό του, ενημερώνει την Επιτροπή Οικονομίας ότι ολοκληρώθηκε η εξέταση των λογαριασμών του Προτύπου Αγροκηπίου Τίρυνθας και (ότι) απεστάλη το τελικό πόρισμα στον Κυβερνήτη. Η έρευνα έλαβε χώρα μετά τις κατηγορίες που διατυπώθηκαν εναντίον του Διευθυντή του Γρηγορίου Παλαιολόγου, για κακή διαχείριση των οικονομικών του ιδρύματος (Ε.Ο.,Φακ.214/454.jpg). Ο Παλαιολόγος ήταν ιδιαίτερα γνωστός στον Κυβερνήτη, αφού ο ίδιος ο Καποδίστριας παρακολουθούσε την πρόοδό του στα χρόνια των σπουδών του στη Γαλλία, ενώ αργότερα τον ενθάρρυνε συνεχώς στο έργο του. Μετά τις καταγγελίες αυτές και μέχρι την πλήρη διαλεύκανσή τους, ο Κυβερνήτης έδωσε εντολή για την συγκρότηση Διοικούσας Επιτροπής, ενώ έθεσε τον πρώην Διευθυντή υπό τις άμεσες διαταγές της Επιτροπής. Η συγκρότηση της Επιτροπής και η απρόσκοπτη διεξαγωγή της έρευνας του Συμβουλίου μπορούν να θεωρηθούν αποδείξεις της καποδιστριακής "απροσωποληψίας" στην άσκηση Διοίκησης.*⁴

⁴: «.....Αλλά η κυβέρνηση άλλως δεν δύναται να εκπληρώση τα χρέη της και να κρατήση την ευταξίαν ειμή διά δικαιοσύνης και απροσωποληψίας ακριβεστάτης και ατενούς»* ("Επιστολαί", τ.Α', σελ.314, anemi.lib.uok.gr). Όσο για την υπόθεση Παλαιολόγου, τελικά δεν προέκυψαν στοιχεία εις βάρος του.

- **4 Αυγούστου:** Σημαντικό για τον ρόλο του Συμβουλίου είναι και το αριθ.49 έγγραφο προς την Επιτροπή Οικονομίας, με υπογραφή Καποδίστρια. Αφορά την εξόφληση των οφειλών της Ελληνικής Πολιτείας προς τον πρώην Αρχιστράτηγο Ρ.Τσώρτς (R.Church), αυστηρά για την περίοδο μετά την έλευση του Κυβερνήτη. Όπως αναφέρεται στο έγγραφο, ο υπολογισμός του ποσού (24.186 φοίνικες) έγινε μετά από σχετική αναφορά της Γραμματείας Στρατιωτικών, που βασίσθηκε σε έκθεση του Λογιστικού και Ελεγκτικού Συμβουλίου. Επισημαίνονται στην περίπτωση αυτή: **α) Η εντιμότητα και η αξιοπιστία της Ελληνικής Πολιτείας. Σημειώνεται ότι ο Άγγλος αξιωματικός παραιτήθηκε ενώπιον της Δ' Εθνικής Συνέλευσης με επεισοδιακό τρόπο, ασκώντας πολιτική κριτική στον Καποδίστρια και αποδοκιμαζόμενος έντονα από τους πληρεξουσίου του Έθνους, β) Η αρμονική συνεργασία τεσσάρων Αρχών (Κυβερνήτης, δύο Υπουργεία και Συμβούλιο). Το έγγραφο σκιαγραφεί μία Διοίκηση που κινείται με ακρίβεια μηχανής, χωρίς προβλήματα επικάλυψης αρμοδιοτήτων ή δυσχέρειες επικοινωνίας μεταξύ των εκπροσώπων της, και γ) Η άρνηση του Κυβερνήτη να επιβαρύνει το δημόσιο ταμείο με δαπάνες που δεν είχε εγκρίνει ο ίδιος. Ομοίως, το 1828 είχε αρνηθεί να καταβάλει στην εξόριστη Δημογεροντία Χίου μισθούς και άλλες δαπάνες για την αποτυχημένη εκστρατεία στη Χίο, που είχε αποφασισθεί πριν την έλευσή του και βρισκόταν σε εξέλιξη όταν ανέλαβε τα καθήκοντά του (Ε.Ο.,Φακ.215/684.jpg.)**

- **22 Αυγούστου:** Η αριθ.4286 εγκύκλιος με υπογραφή Καποδίστρια, για τη δράση Μυστικής Εταιρείας με σκοπό την ανατροπή της κυβέρνησης. Με τη σειρά που αναφέρονται, οι αποδέκτες του εγγράφου είναι οι εξής: οι Γραμματείς (Υπουργοί) της Κυβέρνησης, η Επιτροπή Οικονομίας, ο Γραμματέας της Γερουσίας, το Λογιστικό και Ελεγκτικό Συμβούλιο και οι κατά την επικράτεια Έκτακτοι Επίτροποι, Διοικητές και Τοποτηρητές. Συνημμένα αποστέλλεται αποδεικτικό υλικό για την διείσδυση της οργάνωσης στις τάξεις της Διοίκησης. Θεσμοθετείται ο όρκος πίστης των δημοσίων υπαλλήλων στο πολίτευμα και αποστέλλεται σχετικό υπόδειγμά του. Τον όρκο καλούνται να υπογράψουν πρώτοι οι αποδέκτες, ως επικεφαλής της Διοίκησης. Ορίζεται ακόμη ότι θα απολούνται οι υπάλληλοι που αρνούνται να υπογράψουν (Ε.Ο., Φακ.218/117.jpg).

- **29 Αυγούστου:** Το αριθ.382 έγγραφο του Συμβουλίου προς Επιτροπή Οικονομίας, για την μισθοδοσία του Αυγούστου και την κάλυψη των δαπανών αποστολής δύο στελεχών του στον Πόρο (Ε.Ο.,Φακ.221/259-261.jpg). Η αποστολή αυτή διενεργήθηκε μετά από αίτημα της Γραμματείας Ναυτικών προς τον Καποδίστρια στις 16/5, με σκοπό την επιθεώρηση του εκεί υλικού (Γ.Γ.Κ., Φακ.266/997-8.jpg). Στο έγγραφο υπάρχει συνημμένη αναφορά του παρέδρου του Συμβουλίου Κ.Λουριώτη, που συμμετείχε σε αυτήν και ενημερώνει πληρέστερα για τον σκοπό της: ήταν η εξέταση των λογαριασμών του Ναυστάθμου και η επιθεώρηση των αποθηκών. *Επισημαίνεται εδώ η επιλογή της Γραμματείας των Ναυτικών, επιβεβαιωτική της εμπιστοσύνης που έχει εμπνεύσει το Συμβούλιο στην υπόλοιπη Διοίκηση. Υπογραμμίζεται ακόμη το αδιατάρακτο της λειτουργίας της Διοίκησης, αφού τα έγγραφα αυτά συντάσσονται μέσα σε πολεμικό κλίμα: την 1^η Αυγούστου έχει κορυφωθεί στον Πόρο η εξέγερση*

της αντιπολίτευσης με την ανατίναξη πλοίων του εθνικού πολεμικού στόλου από Υδραίους, ενώ ακολούθησε και εισβολή των κυβερνητικών δυνάμεων στο νησί.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

«Διά της οργανώσεως ταύτης κατέστη δυνατόν να υπάρξει εν Ελλάδι κράτος αληθινόν, αλλά συνάμα και πρωτοπόρον δια την εποχήν, αναπτύξαν δράσιν πολυσχιδήν και γόνιμον δια την υπηρέτησιν και προαγωγήν του λαού, δια την εδραίωσιν και ανάπτυξιν του εθνικού πολιτισμού, δια την οικονομικήν και κοινωνικήν ανάπτυξιν της χώρας». Αυτά έγραφε το 1954 ο κορυφαίος ιστορικός Αλέξανδρος Δεσποτόπουλος για το έργο του Καποδίστρια. Η θέσπιση και το έργο του Λογιστικού και Ελεγκτικού Συμβουλίου επαληθεύει απόλυτα τον πρωτοποριακό χαρακτήρα της "Ελληνικής Πολιτείας" της εποχής. Μέσα από τις αναφορές του Συμβουλίου και τα έγγραφα του Καποδίστρια που παρατέθηκαν, ξεδιπλώνεται μία "βεντάλια" χαρακτηριστικών και δεξιοτήτων που δυνητικά αποτελούν οδηγό για την Διοίκηση οποιασδήποτε εποχής: επαρκής γνώση του Νόμου και εγρήγορση για την εφαρμογή του, συνεχής ενημερότητα, ευρύτητα πνεύματος και οξυδέρκεια, εντιμότητα, αμεροληψία, συγκατάβαση και επιείκεια. Και μία τελευταία παρατήρηση: *Το Λογιστικό και Ελεγκτικό Συμβούλιο θεσμοθετήθηκε μόλις 6 ημέρες μετά την ιστορική μάχη της Πέτρας Βοιωτίας (η τελευταία του Αγώνα) και 5 μήνες πριν την αναγνώριση της Ελλάδας ως ανεξάρτητου κράτους. Και μία Διοίκηση που τολμάει να κάνει πράξη τα οράματά της μέσα σε τέτοιες συνθήκες, αφήνει στους επιγόνους μία πολύτιμη παρακαταθήκη-την πιο πολύτιμη απ'όλες: την ευψυχία της.*

Αθήνα, Δεκέμβριος 2017.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ανδρεάδης, Α.: Εθνικά δάνεια και ελληνική δημοσία οικονομία, 1925/2010, Δ. Ν. Καραβίας.

Δαφνής, Κ. (επιμ)., Αρχεϊον Ιωάννου Καποδίστρια, τ.Ζ', 1986, (σε ψηφιακή μορφή).

Δεσποτόπουλος, Α.: Η δημοσιονομική πολιτική του Ιωάννη Καποδίστρια, στο: "Ιστορία του ελληνικού έθνους", τ. ΣΤ', σσ.99-105, Σεφερλής, 1957.

Δημητριάδου, Μ.: Τα Οικονομικά του Αγώνα, Παπαζήσης, 2014.

Ευαγγελίδης Τ., Ιστορία του Ιωάννου Καποδιστρίου, 1893/2005, Μάτι, Κατερίνη.

Ιδρωμένος, Α.Μ., Ιωάννης Καποδίστριας, Κυβερνήτης της Ελλάδος, 1900/1994, Ρηγόπουλος , Θεσσαλονίκη.

Μακκάς, Λ., Η εν τοις δημοσίοις οικονομικοί δράσις του Καποδιστρίου, 1910, Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης "Ανέμη" - anemi.lib.uok.gr.

Prokesch-Osten, A., Ιστορία της Επανάστασεως των Ελλήνων κατά του Οθωμανικού Κράτους, τ.1^{ος}, Αθηνά, 1868, anemi.lib.uok.gr.

Σπηλιάδης, Ν., Απομνημονεύματα, τ.4^{ος}, τεύχος 1^ο , (επιμ: Χριστόπουλος Π.), 1972.